

TIDSSKRIFT
for
TEXTILTEKNIK
UDGIVET AF DANMARKS TEXTILTEKNISKE FORENING

11. ÅRGANG (1953)

BLADUDVALGET:

Direktør, dr. phil. *Ed. Saerens* (formand) — fabrikant *Harald Klem* — ingeniør *Sv. Fleischer* — civilingeniør *B. B. Korzen* — civilingeniør, dr. techn. *Kristen Bo* — civilingeniør *Aage Hannover* — civilingeniør *Erik Frydlund* — textilingeniør *Jørgen Starcke* — kontorchef *Poul Sterm* — ekspeditionssekretær *E. Hammershøj* — civilingeniør *Jørgen Mackeprang* — textilingeniør *Aage H. Klem* — civilingeniør *E. Franck* — kontorchef *Herluf Sahlertz* — driftsleder *K. A. Funder* — direktør *Jørgen Tafdrup*.

REDAKTION: Civilingeniør *V. Ahrend Larsen*, Danmarks tekniske Højskole.

Meddelelse fra Terminologicentralen

Udvalget for textilterminologi

Det nedsatte udvalg for textilterminologi (under Terminologicentralen) har udsendt sit fjerde forslag: Forslag til terminologi vedrørende bomuld, til kritik. — Efter forslaget følger en indgående kommentar til emnet, ledsaget af en tabellarisk oversigt over de vigtigste bomuldsorter, udarbejdet af direktør Ib Windfeld-Hansen.

The Danish Committee for Textile Terminology (a subdivision of the Permanent Board of Terminology) has issued its fourth publication: *Proposed Terminology for Cotton*, eliciting criticism of the proposed terms. The proposal is accompanied by comprehensive notes on cotton written by Mr. Ib Windfeld-Hansen.

Textilfabrikantforeningen har i samarbejde med Danmarks tekstiltekniske Forening samt Terminologicentralen nedsat et terminologiudvalg med den opgave at bringe orden i den sprogforvirring, der gør sig gældende på mangfoldige områder inden for textilterminologien, og som bl. a. vil have betydning på områderne kvalitetsmærkning, toldnomenklatur etc.

Udvalget har udarbejdet efterfølgende *Forslag 4**, der hermed offentliggøres til kritik. Forslaget er mangfoldiggjort og tilsendt enkelte institutioner og virksomheder og kan af interesserede rekvireres hos Terminologicentralen, Danmarks tekniske Bibliotek, Øster Voldgade 10, København K., så længe oplag haves. Bemærkninger til forslaget modtages samme sted inden 1. januar 1954.

Forslag 4. FORSLAG TIL TERMINOLOGI VEDRØRENDE BOMULD

Bomuld, en ('båm,ul') flertal mangler (fra middelnedertysk bomwulle, egentlig = uld fra træ), no. og sv.: bomull, fr.: coton (m), eng.: cotton, ty.: Baumwolle (f).

Frøhårene fra bomuldsplanten (Gossypium).

Død bomuld, en ('ldø') flertal mangler, no. og sv.: dødbomull, fr.: coton (m) mort, eng.: dead cotton, ty.: tote Baumwolle (f).

Udviklede og umodne bomuldsfibre, som giver vanskeligheder i spinning og/eller farvning.

Egrenering, (egræ'ne'ren) flertal -er (af fransk egrenes = tærse),

no.: ginning, sv.: avfröingsproces, fr.: egrenage (m), eng.: ginning, ty.: Egrenierung (f), Entkörnung (f).

Den mekaniske proces som skiller bomuldsfibre fra frøene.

Klasning, en ('klas'ne) flertal -er (af engelsk classing),

no.: klassing, sv.: klassning, fr.: classement (m), eng.: classing, ty.: Abschätzen (n), Klassieren (n), Arbitrage (f).

En bedømmelse af bomuldens handels- og brugs-værdi med hensyn til grad, stapellængde og karakter.

Klasning sker oftest ved bedømmelse af håndprøver (håndklasning), men kan suppleres med laboratorieprøvning (teknisk klasning).

Grad, en ('gra'ð) flertal -er (af latin gradus = trin, skridt),

no. og sv.: grad, fr.: grade (f), classe (f), eng.: grade, ty.: Klasse (f).

Bomuldens renhed, farve, samt egreneringens kvalitet.

Stapellængde, en ('sda'hæl,læŋ'də) flertal -er (af tysk Stapel = bundt, bunke),

no.: stapellængde, sv.: stapellängd, fr.: longueur (f) de fibre (f), eng.: length of staple, ty.: Stapellänge (f).

Den fiberlængde, hvorefter bomulden forhandles.

Karakter, en ('karag'te'r) flertal -er (lånt fra fransk caractère, fra græsk charaktér, af græsk charássein = indriste, præge),

no.: karakter, sv.: karaktär, fr.: caractère (m), eng.: character, ty.: Beschaffenheit (f).

De egenskaber hos bomulden, som ikke omfattes af grad og stapellængde, f.eks. fiberfinhed, -styrke, ruhed, modenhed.

Stapeldiagram, et ('sda'høldia'gram') flertal -er (af stapel + diagram, af græsk diágramma = tegning, linie),

no. og sv.: stapeldiagram, fr.: diagramme (f) de fibre, eng.: staple diagram, staple array, ty.: Stapeldiagram (n).

En fordeling efter længde af bomuldsfibre i en udtaget prøve.

Neps, flertalsord ('næbs) (identisk med engelsk neps),

no., sv., fr. og eng.: neps, ty.: Nissen (fpl).

Enkelte som regel defekte bomuldsfibre i sammenfiltret tilstand.

Irrigated, adj. brugt substantivisk ('iri'geitəd) (identisk med engelsk irrigated = overrislet),

no.: irrigated, sv.: irrigated, konstbevattnad, fr.: irrigué, eng.: irrigated, ty.: berieselt, irrigiert.

Bomuld, der under dyrkningen bliver kunstigt vandet.

Raingrown, adj. brugt substantivisk ('re'ingrown) (identisk med engelsk raingrown),

no. og sv.: raingrown, fr.: non irrigué, eng.: rain-grown, ty.: nicht irrigiert.

Bomuld, der under dyrkningen får sin eneste vanding af regnen.

Kommentar til emnet

BOMULD

Bomuldsfibren

1 kg bomuld indeholder op mod 200 mill. eller endnu flere enkelte fibre, der varierer i længde fra ca. 2—60 mm. Den enkelte fiber er den enhed, hvorpå bomuldens spindeegenskab hviler. Skønt bomuldsklasseren som sådan undersøger fibermassen og ikke den enkelte fiber, er det vigtigt at huske dette faktum.

*) Forslag 1 vedr. kemofibre etc. er godkendt, se Tidsskr. f. Textilteknik 10 (1952) S. 141. Forslag 2 vedr. silke og forslag 3 vedr. uld, se »T. f. T.« 11 (1953) s. 151 og 162.